

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului

Stimularea excelenței în cercetare

Proiectul "Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale"

Cifrul proiectului **25.80012.0807.67SE**

Prioritatea strategică **Provocări societale**

Rectorul/Directorul organizației

Alexandru STRATAN
(numele, prenumele)

(semnătura)

Președintele Consiliul științific/Senat

Alexandru STRATAN
(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Olga GAGAUZ
(numele, prenumele)

(semnătura)

Chișinău, 2025

CUPRINS

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs	3
2. Obiectivele etapei 2025	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025	3
5. Rezultatele obținute.....	3
6. Diseminarea rezultatelor	7
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului.....	8
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului	8
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului.....	8
10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc.....	8
11. Recomandări și propuneri.....	8
Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice	9
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului	9
Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025	10
Summary of the activity and results obtained in the project in 2025	11
Executarea devizului de cheltuieli,.....	12
Componența echipei conform contractului de finanțare 2025	13

1. **Scopul** etapei 2025 conform proiectului depus la concurs
Fundamentarea cadrului metodologic privind sustenabilitatea sistemelor sociale în corelație cu conceptul de îmbătrânire activă și sănătoasă.

2. **Obiectivele** etapei 2025

- Elaborarea cadrului conceptual și metodologic privind sustenabilitatea sistemelor sociale în contextul îmbătrânirii populației.
- Identificarea și selectarea indicatorilor statistici relevanți pentru evaluarea îmbătrânirii active și sustenabilității sistemelor sociale.
- Analiza politicilor publice existente în domeniul îmbătrânirii active și sănătoase și elaborarea unui ghid de bune practici.

3. **Acțiunile planificate** pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025

Activitatea 1. Elaborarea cadrului conceptual privind sustenabilitatea sistemelor sociale, selectarea indicatorilor statistici.

Activitatea 2. Analiza comprehensivă a politicilor în domeniul îmbătrânirii active și sănătoase. Elaborarea ghidului de bune practici.

Activitatea 3. Analiza modelelor econometrice existente de prognoză a cheltuielilor fondului de asigurări sociale și testarea acestora. Colectarea datelor statistice.

4. **Acțiunile realizate** pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025

- A fost elaborat un cadru conceptual-statistic privind sustenabilitatea sistemelor sociale
- A fost elaborat un ghid de bune practici în domeniul îmbătrânirii active și sănătoase.
- Au fost testate diferite modele econometrice pentru prognoza cheltuielilor sociale.

Au fost colectate datele statistice necesare și elaborată o bază de date pentru prognoza cheltuielilor fondului social până în anul 2040

5. **Rezultatele obținute**

1) A fost elaborat un cadru conceptual și metodologic robust privind sustenabilitatea sistemelor sociale în contextul îmbătrânirii populației, care integrează perspective demografice, economice și sociale și oferă o structură unitară pentru analiză și evaluare. Acest cadru definește principiile de funcționare ale unui sistem social sustenabil, identifică mecanismele prin care schimbările demografice influențează cererea și oferta de servicii sociale și stabilește seturi de indicatori relevanți pentru monitorizarea capacității sistemului de a răspunde nevoilor populației vârstnice pe termen mediu și lung.

2) A fost realizată identificarea și selectarea unui set de indicatori statistici relevanți pentru evaluarea îmbătrânirii active și a sustenabilității sistemelor sociale. Indicatorii selectați acoperă dimensiuni esențiale precum participarea economică și socială a persoanelor vârstnice, starea de sănătate, accesul la servicii, autonomia, protecția socială și echitatea intergenerațională. Rezultatul obținut oferă o bază pentru monitorizarea evoluțiilor demografice și pentru fundamentarea politicilor publice orientate spre promovarea îmbătrânirii active și consolidarea rezilienței sistemelor sociale pe termen lung.

3). *A fost realizat un studiu econometric privind estimarea perspectivelor de creștere a cheltuielilor sociale pe cap de locuitor comparabil cu indicatorii înregistrați în statele membre ale Uniunii Europene.*

În contextul creșterii rapide a ponderii cheltuielilor sociale din PIB, în special prin extinderea rolului Casei Naționale de Asigurări Sociale, și al statutului de țară candidată la aderare al Republicii Moldova, a fost necesară o analiză riguroasă a perspectivelor de convergență a cheltuielilor sociale cu standardele europene. Cercetarea a pornit de la constatarea că, în pofida progreselor economice și a investițiilor sociale din ultimii ani, PIB-ul pe locuitor în RM rămâne mai scăzut decât cel al majorității țărilor UE, ceea ce limitează spațiul fiscal și potențialul de creștere a cheltuielilor sociale.

A fost folosită o metodologie complexă de analiză comparativă și modelare econometrică. În prima etapă, a fost estimat nivelul cheltuielilor sociale pe cap de locuitor pentru toate statele UE în anul 2022, utilizând date Eurostat privind ponderea protecției sociale în PIB și date ale Băncii Mondiale privind PIB-ul pe cap de locuitor calculat la paritatea puterii de cumpărare. A fost calculată astfel valoarea lunară a cheltuielilor sociale per capita, necesară pentru comparațiile ulterioare cu Republica Moldova.

În etapa următoare, au fost dezvoltate și testate modele econometrice menite să proiecteze evoluția PIB-ului Moldovei la paritatea puterii de cumpărare până în anul 2039. Au fost utilizate modele de creștere de tip Cobb–Douglas, în care au fost incluse variabile precum capitalul fizic, numărul persoanelor ocupate și nivelul investițiilor publice în educație. A fost utilizată metoda celor mai mici pătrate pentru a estima parametrii regresiiilor, iar modelele au fost selectate doar dacă predictorii prezentau semnificație statistică acceptabilă. Au fost examinate atât modele endogene, cât și modele exogene, fiecare fiind validat prin teste statistice standard.

A fost folosită o analiză suplimentară pentru estimarea dinamicii capitalului, pe baza datelor FMI și a investițiilor totale din perioada 2001–2019, construindu-se proiecții ale capitalului pentru perioada 2025–2039. În paralel, a fost utilizată o metodă de estimare a raportului de ocupare pentru populația de 15 ani și peste, pornind de la datele demografice proiectate, de la evoluția vârstelor

legale de pensionare și de la dinamica recentă a ocupării, afectată de reducerea muncii informale și introducerea cadrului legal pentru activitatea independentă. Această componentă a permis calcularea numărului de persoane angajate în fiecare an până în 2039, variabilă esențială în modelele de creștere exogene.

Pe baza acestor estimări, au fost generate două scenarii principale privind creșterea economică: unul bazat pe modelele endogene, cu o rată medie anuală de creștere de 3,34% pentru perioada 2025–2039, și un altul bazat pe modelele exogene, cu o rată medie de 4,54% pe an. În paralel, a fost realizată o proiecție a ponderii cheltuielilor sociale în PIB, utilizând metoda OLS aplicată pe datele privind cheltuielile NOSI din perioada 2019–2024. Pe baza acestei analize, a fost proiectat faptul că ponderea cheltuielilor sociale va ajunge la nivelul mediu al UE din 2022 (27,84% din PIB) până în 2029, urmând să se stabilizeze în jurul acestui nivel în perioada 2029–2039, în condițiile în care spațiul fiscal al Moldovei este limitat de declinul populației și de accelerarea îmbătrânirii demografice.

A fost calculat nivelul cheltuielilor sociale per capita în Republica Moldova în anul 2039, combinând proiecțiile PIB-ului la PPP cu scenariile privind ponderea cheltuielilor sociale. Rezultatele au demonstrat că, în condițiile unui scenariu de creștere economică moderată, Moldova ar putea depăși în 2039 nivelurile de cheltuieli sociale pe cap de locuitor pe care le aveau în 2022 mai multe state membre ale Uniunii Europene, inclusiv Bulgaria, Croația, România, Ungaria, Letonia, Lituania, Estonia, Slovacia și Malta. Cu toate acestea, studiul a arătat că Moldova nu va reuși să atingă nivelurile de cheltuieli sociale specifice Germaniei, Sloveniei și tuturor statelor UE care nu au aparținut blocului socialist, precum Austria, Franța, Italia sau Olanda.

În concluzie, a fost evidențiat faptul că, deși Republica Moldova înregistrează un ritm semnificativ de recuperare a decalajelor față de noile state membre ale UE, procesul de convergență rămâne parțial și incomplet. Investițiile sociale crescute și îmbunătățirea capacității instituționale contribuie la reducerea diferențelor, dar factorii demografici – mai ales scăderea populației și îmbătrânirea accelerată – limitează posibilitatea unei convergențe rapide cu nivelurile din Europa Occidentală. Studiul confirmă concluziile literaturii internaționale, care arată că statele post-socialiste întâmpină dificultăți structurale în alinierea la standardele de protecție socială ale Europei de Vest, în ciuda unor ritmuri sporite de creștere economică.

4). *A fost realizate calculele privind impactul îmbătrânirii populației asupra evoluției cheltuielilor publice pentru sănătate* în Republica Moldova până în anul 2040. Cercetarea a avut la bază constatarea că procesul de îmbătrânire demografică se accelerează, iar creșterea ponderii persoanelor vârstnice modifică profund structura consumului de servicii medicale și presiunile asupra

bugetului public. A fost utilizată informația oferită de Conturile Transferurilor Intergeneraționale (NTA) pentru anul 2023, care conțin profiluri detaliate ale transferurilor publice pentru sănătate pe grupe de vârstă, precum și proiecțiile demografice ale Republicii Moldova pentru perioada 2024–2040, elaborate în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice.

Pentru evaluarea impactului demografic a fost folosită o metodologie de tip „accounting–projection”, care presupune combinarea profilurilor de cheltuieli per capita cu structura demografică proiectată. În cadrul studiului au fost definite scenarii alternative de creștere a cheltuielilor per capita, inclusiv un scenariu de bază fără modificarea nivelului mediu de transfer, precum și scenarii cu ritmuri moderate și ridicate de creștere nominală. Au fost calculate cheltuielile totale pentru fiecare an din perioada analizată, prin înmulțirea populației proiectate pentru fiecare grupă de vârstă cu nivelul corespunzător al cheltuielilor per capita. De asemenea, au fost efectuate teste de sensibilitate pentru grupele cele mai în vârstă, pentru a verifica robustețea estimărilor.

S-a constatat că reducerea populației totale până în 2040 determină o scădere a cheltuielilor agregate, indiferent de scenariul de creștere a costurilor per capita. În același timp, structura pe vârste a cheltuielilor se modifică semnificativ, iar ponderea resurselor alocate populației de 65 de ani și peste crește constant. A fost constatată o dublare a ponderii persoanelor de 80 de ani și peste în totalul cheltuielilor publice pentru sănătate, ceea ce reflectă atât dinamica demografică, cât și intensitatea consumului medical la vârste înaintate. S-a observat, de asemenea, că scenariile care presupun creșterea anuală a cheltuielilor pe persoană amplifică semnificativ presiunea bugetară până în 2040, în special după anul 2030, când intră în vârstă cohortele numeroase născute în anii 1960–1970.

5). A fost elaborat un ghid practic privind promovarea îmbătrânirii active în Republica Moldova.

Ghidul Îmbătrânire activă și sănătoasă: Ghid de bune practici reprezintă un instrument strategic dedicat sprijinirii autorităților, profesioniștilor și comunităților din Republica Moldova în dezvoltarea unor politici și intervenții orientate spre îmbunătățirea calității vieții persoanelor în etate. Documentul pornește de la cadrul conceptual și normativ internațional stabilit de Organizația Mondială a Sănătății, Organizația Națiunilor Unite și Uniunea Europeană, care definesc îmbătrânirea activă ca procesul de optimizare a oportunităților de sănătate, participare socială, siguranță și autonomie de-a lungul întregii vieți.

Ghidul prezintă, într-o manieră structurată, principalele principii ale îmbătrânirii active — autonomia și independența, participarea socială, sănătatea pe parcursul vieții, securitatea și protecția socială, combaterea ageismului, accesibilitatea mediului, învățarea continuă, solidaritatea intergenerațională și digitalizarea incluzivă — și le completează cu exemple relevante de bune

practici internaționale. Modelele prezentate includ servicii comunitare din Suedia și Danemarca, programe tehnologice avansate din Japonia, practici de voluntariat și participare civică din Irlanda și Germania, sisteme integrate de prevenție din Finlanda și Canada, comunități prietenoase vârstei din Japonia, Olanda și Coreea de Sud, precum și programe de alfabetizare digitală din Estonia și Singapore. Aceste exemple ilustrează modul în care statele dezvoltate abordează îmbătrânirea într-o manieră holistică, punând accent pe prevenție, autonomie, infrastructură accesibilă și incluziune socială.

Un element distinctiv al ghidului îl constituie adaptarea acestor modele la realitățile Republicii Moldova — un stat aflat în plin proces de tranziție demografică, cu niveluri crescute de migrație, populație rurală numeroasă și servicii sociale încă în dezvoltare. Documentul evidențiază rolul central al autorităților locale în facilitarea îmbătrânirii active prin servicii de îngrijire la domiciliu, infrastructură comunitară sigură, spații de socializare accesibile, activități educaționale pentru seniori și sprijin pentru alfabetizarea digitală. În plus, ghidul subliniază importanța implicării persoanelor vârstnice în procesele decizionale, promovarea unei imagini pozitive a îmbătrânirii și crearea unor programe intergeneraționale care contribuie la coeziunea comunitară.

Prin abordarea sa comprehensivă, ghidul se constituie într-un reper pentru dezvoltarea politicilor publice și a intervențiilor practice orientate către persoanele în etate. Acesta propune o viziune integrată și intersectorială, în care sănătatea, educația, protecția socială, mobilitatea, cultura și digitalizarea converg către obiectivul comun al unui proces de îmbătrânire activă, sănătoasă și demnă. Ghidul oferă astfel un set de direcții și recomandări aplicabile în contextul moldovenesc, contribuind la consolidarea rezilienței sociale și la sustenabilitatea sistemelor sociale pe fundalul schimbărilor demografice accelerate.

6. Diseminarea rezultatelor

Au fost prezentate 2 rapoarte în cadrul "Reproduction of Human Capital - mutual links and connections". The 18th International Scientific Conference RELIK 2025, Department of Demography, Faculty of Informatics and Statistics Prague University of Economics and Business. Prague, November 13-14.

GAGAUZ Olga, BUCIUCEANU-VRABIE Mariana. Population ageing impact on health expenditure: evidence from Moldova.

SAMOHVALOV Artiom. Will the level of per capita social spending in Moldova catch up by the beginning of 2040 with the corresponding indicator in EU countries for 2022?

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Impactul științific al proiectului se rezumă la dezvoltarea unor modele econometrice și demografice avansate, adaptate contextului Republicii Moldova, care oferă estimări robuste privind sustenabilitatea cheltuielilor sociale și evoluția presiunilor asupra sistemului de sănătate. Proiectul are un impact social important, oferind autorităților publice o bază analitică pentru a adapta politicile sociale și de sănătate la realitățile demografice viitoare.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

În implementarea proiectului colaborăm cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, departamentul Politici demografice și migrațiune. Am solicitat consultanța și aviz asupra Ghidului privind îmbătrânirea activă și sănătoasă.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

Cercetarea a integrat cadre conceptuale, standarde și instrumente elaborate de Organizația Mondială a Sănătății, Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană, OCDE și alte instituții internaționale, ceea ce a permis comparabilitatea rezultatelor și alinierea analizei la tendințele regionale în domeniul îmbătrânirii, sănătății publice și protecției sociale.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc.

A fost depus un articol pentru revista indexată în Scopus (Q2) și planificate 15800 lei pentru achitarea cheltuielilor legate de editare. https://www.economics-sociology.eu/?en_instructions-for-authors,4 Până în prezent nu este nici un răspuns din partea redacției.

11. Recomandări și propuneri

A transfera 15800 lei planificată pentru achitarea cheltuielilor legate de editare pentru anul 2026. https://www.economics-sociology.eu/?en_instructions-for-authors,4De

Conducătorul de proiect Gagauz Olga

Data: 02.12.2025

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului
25.80012.0807.67SE "Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale"**

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

GAGAUZ Olga, BUCIUCEANU-VRABIE Mariana. Population ageing impact on health expenditure: evidence from Moldova. Reproduction of Human Capital - mutual links and connections. The 18th International Scientific Conference RELIK 2025, Department of Demography, Faculty of Informatics and Statistics Prague University of Economics and Business. Prague, November 13-14, 2025

SAMOHVALOV Artiom. Will the level of per capita social spending in Moldova catch up by the beginning of 2040 with the corresponding indicator in EU countries for 2022? Reproduction of Human Capital - mutual links and connections. The 18th International Scientific Conference RELIK 2025, Department of Demography, Faculty of Informatics and Statistics Prague University of Economics and Business. Prague, November 13-14, 2025

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

Buciuceanu-Vrabie Mariana, Gagauz Olga, Poalelungi Olga, Samohvalov Artiom

Îmbătrânirea activă și sănătoasă: ghidul de bune practici. INCE, ASEM Chișinău, 2025. 25 p.

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025 **25.80012.0807.67SE "Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale"**

Rezultatele proiectului reflectă o abordare integrată asupra sustenabilității sistemelor sociale ale Republicii Moldova în contextul schimbărilor demografice accelerate, îmbinând analiza economică, demografică și socială cu dezvoltarea de instrumente practice pentru factorii de decizie. Prima componentă a proiectului a constat în evaluarea capacității Republicii Moldova de a converge, până în 2040, spre nivelurile de cheltuieli sociale per capita din statele membre ale UE. Analiza a evidențiat limitele structurale generate de un PIB pe locuitor semnificativ mai scăzut comparativ cu media europeană, dar și potențialul real de apropiere de nivelurile țărilor din Europa Centrală și de Est. Modelele econometrice utilizate au permis proiectarea evoluției PIB-ului la paritatea puterii de cumpărare și a ponderii cheltuielilor sociale în PIB, arătând că ritmul de creștere economică și dinamica demografică vor determina, în ansamblu, un proces de convergență parțială: Republica Moldova ar putea depăși în 2040 nivelurile unor state UE post-socialiste, dar decalajul față de economiile occidentale va rămâne considerabil.

Au fost efectuate estimările privind impactul îmbătrânirii populației asupra cheltuielilor publice pentru sănătate. Folosind metoda de proiecție pe baza Conturilor Naționale de Transfer și a scenariilor demografice, s-a demonstrat că presiunea bugetară va crește semnificativ din cauza expansiunii rapide a grupurilor de vârstă 65+, în special celor de 80 de ani și peste. Distribuția cheltuielilor pe vârste relevă o schimbare pronunțată către grupele de vârstă mai înaintate. Dacă, în 2024, majoritatea cheltuielilor publice pentru sănătate au fost alocate adulților cu vârsta cuprinsă între 45 și 64 de, către anul 2040, se așteaptă ca cheltuielile pentru persoanele cu vârsta de 70 de ani și peste să crească semnificativ, în timp ce ponderea relativă a cheltuielilor pentru grupele de vârstă mai tinere (sub 40 de ani) se așteaptă să scadă. Ponderea grupei de peste 80 de ani aproape se dublează, reflectând atât creșterea numerică a acestei cohorte, cât și costurile medicale ridicate pe cap de locuitor. Această schimbare structurală ilustrează povara fiscală tot mai mare asociată cu îmbătrânirea și cerere tot mai mare pentru îngrijiri pe termen lung și servicii geriatrice.

Atenuarea efectului negativ al îmbătrânirii demografice poate fi obținută prin promovarea politicilor de îmbătrânire activă. În acest context, a fost elaborat un ghid practic destinat administrației publice centrale și locale: „Îmbătrânire activă și sănătoasă: Ghid de bune practici”, care oferă direcțiile practice necesare pentru a transforma provocările demografice în oportunități de dezvoltare socială. Ghidul propune o abordare integrată, bazată pe principii internaționale, și prezintă modele de intervenție validate în state avansate, care pot contribui la reducerea presiunilor financiare asupra sistemelor publice și la creșterea participării și autonomiei persoanelor vârstnice. Măsuri precum promovarea sănătății pe tot parcursul vieții, prevenția, îngrijirea comunitară, combaterea ageismului, dezvoltarea mediilor prietenoase vârstei și incluziunea digitală pot diminua nevoia de servicii costisitoare în etapele târzii ale vieții și pot crește calitatea vieții vârstnicilor, contribuind la reziliența sistemelor de sănătate și protecție socială.

Prin combinarea analizei econometrice, a proiecțiilor demografice și a soluțiilor practice orientate spre politici publice, proiectul oferă o imagine coerentă asupra perspectivelor sociale ale Republicii Moldova până în 2040. Integrarea celor trei componente demonstrează că sustenabilitatea sistemelor sociale depinde nu doar de capacitatea economică, ci și de investițiile în capitalul uman, în incluziune, prevenție și adaptarea serviciilor la realitățile unei populații în accelerată schimbare.

Summary of the activity and results obtained in the project in 2025

25.80012.0807.67SE "Demographic ageing and the sustainability of social systems"

The project results demonstrate an integrated approach to the sustainability of Moldova's social systems amidst rapid demographic change, combining economic, demographic, and social analysis with the development of practical tools for decision-makers. The first component of the project evaluated Moldova's capacity to converge by 2040 towards the levels of per capita social expenditure seen in EU member states. The analysis highlighted both the structural limitations imposed by Moldova's significantly lower GDP per capita compared to the European average and the genuine potential to reach levels comparable to those of Central and Eastern European countries. The econometric models used enabled projections of GDP at purchasing power parity and the share of social expenditure in GDP, showing that economic growth and demographic dynamics will jointly influence a process of partial convergence: by 2040, Moldova may surpass the levels of several post-socialist EU countries, though the gap with Western European economies will still be considerable.

The project also produced estimates of the impact of population ageing on public health expenditures. Using projection methods based on National Transfer Accounts and demographic scenarios, the analysis demonstrated that budgetary pressures will increase considerably due to the rapid growth of the 65+ population, especially those aged 80 and above. The age distribution of expenditures shows a clear shift towards older age groups. While in 2024 the majority of public health spending was allocated to adults aged 45–64, by 2040 the proportion assigned to people aged 70 and over is expected to rise significantly, whereas the share for younger age groups (under 40) is projected to decrease. The share of the 80+ population nearly doubles, reflecting both the numerical increase of this cohort and their high per capita medical costs. This structural change highlights the rising fiscal burden of ageing and the growing importance of long-term care and geriatric services.

Mitigating the negative impacts of demographic ageing can be achieved through the promotion of active ageing policies. In this regard, a practical guide for central and local public authorities: "Active and Healthy Ageing: A Guide to Good Practices", was developed as part of the project. The guide offers practical directions needed to turn demographic challenges into opportunities for social development. It advocates an integrated approach based on international principles and presents intervention models validated in advanced countries, which can help reduce financial strain on public systems and increase the participation and autonomy of older people. Measures such as lifelong health promotion, prevention, community-based care, combating ageism, creating age-friendly environments, and supporting digital inclusion can decrease the need for costly services in later life and improve the quality of life for older adults, while strengthening the resilience of health and social protection systems.

By combining econometric analysis, demographic projections, and practical policy-oriented solutions, the project provides a coherent picture of Moldova's social outlook through 2040. The integration of the three components demonstrates that the sustainability of social systems depends not only on economic capacity but also on investments in human capital, inclusion, prevention, and the adaptation of services to the realities of a rapidly changing population.

Conducătorul de proiect GAGAUZ Olga

Data: 02.12.2025

LȘ

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025**

Cifrul proiectului: 25.80012.0807.67SE

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	27,5	+2,6	30,2
Servicii medicale	222810			
Servicii editare	222910	10,3	-2,6	7,6
Servicii de cercetări științifice	222930	213,9		213,9
Servicii neatribuite altor aliniate	222999	15,8		15,8
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110			
Total		267,5		267,5

Conducătorul organizației / STRATAN Alexandru

Contabil șef / GUȚU Nadejda

Conducătorul de proiect GAGAUZ Olga

Data: 02.12.2025

Componenta echipei conform contractului de finanțare 2025
Cifrul proiectului 25.80012.0807.67SE

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Gagauz Olga	1966	dr. hab.	25	01.08.2025	31.12.2025
2.	Buciuceanu-Vrabie Mariana	1978	dr.	15	01.08.2025	31.12.2025
3.	Poalelungi Olga	1958	-	21	01.08.2025	31.12.2025
4.	Samohvalov Artiom	1986	-	26	01.08.2025	31.12.2025

Conducătorul organizației / STRATAN Alexandru

Contabil șef / GUȚU Nadejda

Conducătorul de proiect / GAGAUZ Olga

Data: 08.12.2025

DECIZIA nr. 9/4
Senatului A.S.E.M.
din 26 noiembrie 2025

Luând act de raportul „*Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale*”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 25.80012.0807.67SE, prezentat de directorul de proiect dna Gagauz Olga, dr. hab., conf. cercetător, Senatul ASEM constată că pe parcursul anului 2025 au fost realizate cu succes obiectivele planificate. La realizarea proiectului au participat 4 persoane, dintre care 1 dr. hab., 1 dr. Valoarea finanțării a constituit 267,5 mii lei.

Activitățile și rezultatele obținute în anul 2025 corespund planului anual:

1. A fost elaborat un cadru conceptual-statistic privind sustenabilitatea sistemelor sociale; analizate și testate modelele econometrice existente de prognoză a cheltuielilor fondului de asigurări sociale; formată baza de date statistică necesară.
2. A fost elaborat și aplicat un model econometric destinat evaluării probabilității ca Republica Moldova să atingă, până în anul 2040, un nivel al cheltuielilor sociale pe cap de locuitor comparabil cu cel înregistrat în statele membre ale Uniunii Europene în anul 2022. A fost calculat nivelul cheltuielilor sociale per capita în Republica Moldova până în anul 2040, combinând proiecțiile PIB-ului la PPC cu scenariile privind ponderea cheltuielilor sociale.
3. A fost realizată o proiecție privind dinamica cheltuielilor publice pentru sănătate până în anul 2040 prin integrarea profilului pe vârste a cheltuielilor publice din Conturile naționale de transfer (2023) și datelor din prognoza demografică, seria 2023-2040.
4. A fost elaborat un ghid practic ”Îmbătrânire activă și sănătoasă: Ghid de bune practici” care reprezintă un instrument dedicat sprijinirii autorităților, specialiștilor și comunităților din Republica Moldova în dezvoltarea unor politici și intervenții orientate spre îmbunătățirea calității vieții persoanelor în etate.
5. Au fost prezentate 2 rapoarte în cadrul conferinței ”Reproduction of Human Capital - mutual links and connections”. The 18th International Scientific Conference RELIK 2025, Department of Demography, Faculty of Informatics and Statistics, Prague University of Economics and Business. Prague, November 13-14, 2025

În urma celor consemnate Senatul ASEM,

DECIDE:

1. A aproba Raportul anual pentru anul 2025 și rezultatele activității de cercetare științifică realizate în cadrul proiectului de cercetare și inovare „*Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale*”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 25.80012.0807.67SE, prezentat de directorul de proiect dna Gagauz Olga, dr. hab., conf. cercetător,
2. A transmite Raportul anual al proiectului însoțit de decizia Senatului ASEM către ANCD până la 5 decembrie 2025 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice). (responsabil: directorul de proiect).
3. A publica în Acces Deschis raportul anual al proiectului pe pagina oficială a INCE ASEM în termen de 3 zile, în conformitate cu reglementările naționale (responsabili: directorul de proiect, direcția tehnologiei informaționale).

Președinte al Senatului A.S.E.M.
academician, prof. univ., dr. hab.

Secretar științific
al Senatului A.S.E.M.

Alexandru STRATAN

Diana BRAGOI